

by mu bylo dítě odevzdáno do výchovy a výživy. Rekursní soud zrušil napadené usnesení a uložil prvému soudu, by nejprve rozhodl o zmíněném návrhu nemanželského otce. **D ů v o d y :** Dle § 169 obč. zák. nemůže otec odnítí matce nemanželské dítě, pokud je sama chce a může vychovávat, a jest na otci, by platil výživné. Kdyby však dobru dítěte hrozilo nebezpečí výchovou matky, jest otec povinen, dítě matce odejmouti a k sobě vzítí nebo je jinak bezpečně a slušně umístiti. Povinnost tato vzchází mu nejen v uvedeném případě, nýbrž i tehdy, není-li matka s to, aby sama dítě vychovávala. Dle zákona jest tedy nemanželský otec zásadně povinen hraditi pouze náklady výchovy dítěte u matky. Kromě toho má nemanželský otec povinnost a právo, převzítí dítě do své péče a výchovy nebo je umístiti na své útraty jinde. Z toho plyne, že nemanželský otec není bez dalšího a za všech okolností povinen platiti výlohy z umístění dítěte u třetích osob, jmenovitě stalo-li se tak bez jeho souhlasu a bez právního důvodu. Není proto v tomto případě otec bez dalšího povinen, hraditi výlohy výchovy dítěte u poručníka. Ježto projevil ochotu, vzítí dítě do své péče, neměl býti jeho návrh opomenut a neměl býti bez dalšího uznán povinným platiti výživné.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y :

Rekurs není odůvodněn. Nejvyšší soud sdílí názor druhé stolice a poukazuje stěžovatele na důvody rekursního soudu s dodatkem, že vzhledem k ustanovením §§ 166, odstavec druhý, 169 a 171 odstavce druhý obč. zák. nelze pochybovati o tom, že otec nemanželského dítěte jest oprávněn žádati, by mu dítě bylo odevzdáno do výchovy, není-li matka s to, by je vychovávala. Zvláště z doslovu § 169 obč. zák., že otec nesmí matce dítě odnítí, pokud tato je vychovati chce a muže, nutno dovozovati, že v tomto případě otec jest oprávněn ke zmíněnému návrhu, předpokládajíc ovšem, že poručenský soud nepovažuje ve prospěchu dítěte za účelné jiné opatření.

Čís. 1685.

Pokud lze zříditi nezbytnou cestu (zákon ze dne 7. července 1896, čís. 140 ř. zák.) průchodem sousedního stavení.

(Rozh. ze dne 23. května 1922, R I 601/22.)

Oba nižší soudy zamítly žádost majitelky domu č. p. 109 v P. za zřízení nezbytné cesty dvorkem a chodbou sousedního stavení č. p. 36, majíce za to, že jest nepřípustnou vzhledem k ustanovení § 4, odstavec třetí, zákona o cestách nezbytných.

Nejvyšší soud zrušil usnesení obou předchozích stolic a uložil soudu své stolice, by, nehledě k použitému zamítacímu důvodu, ve věci znovu jednal a rozhodl.

D ů v o d y :

Vůči usnesení rekursního soudu jest především podotknouti, že není rozhodno, zda cesta pro určitou nemovitost tu je, nýbrž zda vlastník

této nemovitosti té cesty užívati oprávněn jest. Není-li oprávněn, není cesty té pro něho (nebo pro jeho nemovitost). Že nároku na tuto cestu žadatelka nemá, doznává tím, že se jí domáhá dle zákona o nezbytných cestách. Není tedy duvodno odkazovati žadatelku na pořad práva, když ona sama pokládá to za bezúspěšné. Ve věci přiznati jest stížnosti oprávnění. Z pravidla § 1 zák. o nezbytných cestách stanoveny jsou výjimky, které jednak vyjádřeny jsou zásadou § 2 téhož zákona, jednak konkrétněji vytčeny jsou v předpisu § 4 odstavec třetí, dle něhož propuštění nezbytné cesty skrze stavení, uzavřené dvory a olražené zahrady při obytných domech je nepřipustno. Předpisem tímto chrání zákon výlučnost vlastnictví zejména pokud jde o domovní majetek, který dle svého hospodářského i sociálního účelu nesnese, by byl zatěžován břemeny tak obtěžující povahy, jakou je nezbytná cesta, neboť zřízení nezbytné cesty na objektech domovního majetku neobejde se z pravidla bez citelného porušení nejdůležitějších hospodářských zájmů a účelu vlastníka. S tohoto hlediska posuzován jeví však projednávaný případ zcela odlišnou tvářností od oněch, které dle úmyslu zákonodárce nezbytnou cestou vyšetřeny býti měly a lze naopak tvrditi, že je typickým příkladem, protože na něj nelze použítí výjimky § 4 (3) zák. o nezbytných cestách, třeba se zdála dle doslovu zákona tak oprávněnou. Jak soud prvé stolice místním ohledáním zjistil, jest domek č. p. 10 v P. co do přístupu k němu z veřejné komunikace nerozlučně závislým od domku č. p. 36 v P. a to na ten způsob, že vchod do domku a východ z něho je možným jen průchodem, který v domku č. p. 36 zvlášť k tomuto účelu byl zřízen. Ač příslušné okolnosti nebyly dosud blíže vyšetřeny, mohlo stavební povolení k stavbě domku č. p. 109 uděleno býti jen za předpokladu, že má přístup oním průchodem z domku č. p. 36; z téže potřeby vyplynulo zřejmě i zřízení služebnosti volného vchodu tímto průchodem odevzdací listinou okresního soudu. Dům č. p. 36 je tedy pro tento průchod svou stavební úpravou zařízen, průchodu užívalo se již po léta a dle tvrzení žadatelky užívá se ho podnes. Užívání to přestati má nyní pouze proto, že nešetřením právní opatrnosti právo bylo z knih vymazáno a nynější vlastnice, nabyvší domku v důvěře v knihy veřejné, služebnosti té uznati nechce. Nynější vlastnice při nabytí domku č. p. 36 byla si již z polohy obou domků vědoma, že domek č. p. 109 jest co do přístupu na domek onen nerozlučně odkázán; právní obnovení průchodu nevyžaduje žádných stavebních změn ani úprav a neukládá vlastníci domku č. p. 109 žádných obmezení a obtíží, s kterými by byla nemohla již zprvu počítati a které dle tvrzení žadatelky dosud i snáší. V úplatě za nezbytnou cestu, bude-li povolena, dostane se jí pak náhrady za majetkové újmy, kterých zřízením nezbytné cesty dozná. Případ tedy sám názorně k tomu poukazuje, že nemohou zde platiti ohledy, které zákon v § 4, odstavec třetí o nezbytných cestách na mysli má. Nejde-li tedy o nápadnou nepečlivost vlastníka domku č. p. 109 ve smyslu § 2 cit. zák., nýbrž snad jen o právní nedopatření osoby třetí, nemůže býti nároku žadatelky předpis § 4 odstavec třetí zák. o nezbytných cestách na závadu.

Čís. 1686.

Výrobní a hospodářská společenstva.

Nářízením ze dne 21. března 1918, čís. 105 ř. zák., byla z jedné strany